

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

70. ÅRGANG

18. JANUAR 1958

A V I N N H O L D E T :
DEN KATOLSK KIRKE I ÅRET 1957 - DEN ITALIENSKE
RENESSANSE - VATIKANETS RADIO - FRA BARN TIL
VOKSEN - FILM: KRITIKK AV KRITIKKEN - BLIKK PÅ
TIDEN - ET FORSVAR FOR LØFTER - KIRKE - FOLKE-
KIRKE - IKKE KIRKE - RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT

NR
2

NESTE NUMMER KOMMER 1. FEBRUAR 1958.

KONTINGENTEN igjen. Vennligst benytt det innbetalingskort som er vedlagt dette nummer til alle innenlandske abonnenter, og send beløpet, kr. 18.— til vår postgiro-konto.

Dette gjelder selvsagt ikke de abonnenter som allerede har betalt for 1958.

Vi takker alle som bidrar til bladets drift med en rask innbetaling!

ST. OLAVS EKSP.,
Akersv. 5, Oslo.
Postgiro nr. 159 86.

Praktfull bok om Bernadette og Lourdes:

Leonard von MATT — Francis TROCHU: BERNADETTE.

Den verdensberømte sveitsiske fotograf von Matt har besøkt alle de steder hvor Bernadette levde. 282 sider hvorav 183 utsøkte kunstfotografier tar Dem med på en eventyrlig reise til Lourdes, klosteret i Nevers m.m. Tekst og billedstoff gir en autentisk og levende fremstilling av helgenens liv og alt som har tilknytning til det.

Tysk utgave innbundet i shirting kr. 48.30.

Engelsk utgave kan skaffes på bestilling, men bestill i tide!

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL
Akersv. 5, Oslo Tlf. 42 37 43

BØNNENS APOSTOLAT

JANUAR: Alle kristnes gjenforening i Kristi Kirke. — Anerkjennelse av kristendommens lære i Japan.

FEBRUAR: Trøst og kraft på forbønn av Vår Frue av Lourdes. — Bekjempelse av den gudløse materialisme i Kina.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Sosialkuratoren treffes etter avtale.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv 5, Oslo

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vår Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Bergen
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
Marias Minde	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst., Hammerfest	} Lillestrøm
St. Theresia kirke, Hønefoss	
St. Franciskus Hosp., Hønefoss	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus presteg.	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 19. JANUAR, 2. s. etter Herrens Åpenbaringsfest: Ep. Rom. 12, 6—16. Ev. Joh. 2, 1—11. Mandag: Fabian, pave, og Sebastian, martyrer. Tirsdag: Agnes, jomfru og martyr. Onsdag: Vincent og Anastasius, martyrer. Torsdag: Raymond av Penafort, bekj. Fredag: Timoteus, bisk., mart. Lørdag: Apostl. Pauls omvendelse.

SØNDAG 26. JANUAR, 3. s. etter Herrens Åpenbaringsfest: Ep. Rom. 12, 16—21. Ev. Matt. 8, 1—13. Mandag: Johannes Kryssostomus, bisk., bekj., kirkelærer. Tirsdag: Peter Nolasus, bekj. Onsdag: Frans av Sales, bisk., bekj., kirkelærer. Torsdag: Martina, jomfru, mart. Fredag: Johannes Bosco, bekj. Lørdag: Ignatius, bisk., mart.

SØNDAG 2. FEBRUAR, søndag Septuagesima: Ep. 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5. Ev. Matt. 10, 1—16.

Har denne annonse noen verdi? De avgjør det ved å benytte oss som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

O-LO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf.	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.30	10.30
MOLDE: St. Sanniva kapell, Parkveien 23. tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	—	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sanniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

Den katolske kirke i året 1957

For Den katolske kirke var året 1957 preget av en intens vitalitet. Selvsagt er det ikke mulig å gi en tilnærmedesvis fylldig oversikt over dens virksomhet, da de åndelige realiteter ikke lar seg registrere hverken ved tall eller beskrivelser. Men det kan være av interesse å kaste et blikk på Kirkens aktivitet utad i løpet av det året som gikk. Tvers igjennom og hinsides kjensgjerningene skimtes bildet av Guds kongedømme som alltid søker å nå såvel samfunnene som de enkelte individer, for derved å hjelpe hele menneskeheten til å nå sitt mål og sin bestemmelse.

*

Det er lett å konstatere at Vatikanets aktivitet i 1957 først og fremst har vært viet verdensfreden. Helt fra sitt radiobudskap julen 1956 om den internasjonale politiske organisasjon, til julaften 1957 om menneskenes overherredømme over universet, har Pius XII fremholdt de politiske, økonomiske og sosiale faktorer som freden er betinget av. Dette gjelder også radiobudskapet påsken 1957 — nesten profetisk med hensyn til atomkraften og utsendelsen av kunstige satellitter —, og hans tale om det internasjonale samfunn i anledning av Pax Romanas kongress (25. april), hans tale til arbeiderungdommens kongress (25. august), og videre i en serie andre taler og budskap som utmerker seg stadig mer ved sin klarhet og presisjon. Dette kan vel delvis tilskrives samtaler med alle de statsoverhoder og vitenskapsmenn som i 1957 avla besøk i Vatikanet.

Pave Pius XII fremhevet også flere ganger i løpet av året betydningen av det moderne apostolat og pekte på dets problemer, særlig under legfolkets internasjonale kongress (5. oktober) og da det internasjonale kvinneforbund hadde sin kongress (29. september).

Skolespørsmålet har vært tatt opp flere ganger, ikke mindre enn tre store taler har dreiet seg om det: 31. desember 1956, 5. september 1957 og 7. november 1957. Dessuten har Kirken i løpet av året talt de kristne skolars sak i en rekke land, særlig i Frankrike, Storbritannia, De forente stater, Egypt, Australia, Sør-Afrika, Sudan, Ghana.

Som tidligere, uttalte Paven seg i 1957 ofte om det moralske ansvar i forbindelse med de moderne oppdagelser og oppfinnelser. Særlig var dette tilfelle da han behandlet smertestillende midler (24. februar), moten (8. november), gjenopplivningsforsøk (24. november) og problemet om befolkning på fremmede planeter (20. mai i Det pavelige vitenskapsakademi). Moralene i forbindelse med film, radio og televisjon, er grundig behandlet i encyklikaen «Miranda prorsus» (8. september). Pressen og de sosiale spørsmål er likeså blitt viet pavelige brever.

Misjonsvirksomheten er blitt ofret stor oppmerksomhet fra Vatikanets side, først og fremst i encyklikaen «Fidei donum» (21. april), som særlig handler om problemene på misjonsmarken i Afrika, — hvor blant andre steder nye bispedømmer er opprettet.

Vatikanet har satt i verk mange tiltak vedrørende sjelesorgen, først «Motu Proprio Sacram Communionem» (19. mars), som på en meget heldig måte har forenklet de eukaristiske fasteforskrifter, og gjort det lettere å gjennomføre ettermiddags- og aftenmesser. Ved tre anledninger har Paven selv forfattet nye bønner, en hvor det bes om ordenskall, en for den forfulgte kirke, og den tredje er viet prestekall. Gjennom radiobudskap har Paven ved en rekke anledninger sendt sine personlige hilsener og tanker til eukaristiske kongresser og andre religiøse manifestasjoner. Året 1958 som blir et spesielt «Lourdes-år», har allerede fått sin encyklika, «Pilgrimsreiser til Lourdes» (2. juli), og «Primo exacto saeculo» (1. november), hvor det tilsies forskjellige åndelige begunstigelser. Kirkemusikk-kongressen i Paris i juli ga gode muligheter til å styrke tonekunstens plass i den katolske kultur.

Den forfulgte kirke er og blir en av hovedbekymringene i den katolske verden. Hvor ofte har vel ikke Kirkens overhode uttalt seg om denne «taushetens kirke»! Den utkomne «rødebok», som gir et uhyggelig og dramatisk bilde av den moderne forfølgelse, blir stadig solgt. Hver ny utgave blir å jourført, og i 1957 ble den oversatt til ytterligere tre språk, spansk, engelsk og tysk.

På det kirkerettslige område kan noteres at i 1957 ble den første del av Den orientalske kirkes lovsamling kunngjort etter årtiers forberedelse av kirkejuridiske eksperter. Der er også kommet andre bestemmelser av interesse for mange, f. eks. vedrørende de ekteskap hvor mannen er meldt forsvunnet under krigen, slektskapsbånd mellom ektefolk som nylig er blitt katolikker, militærtjeneste for prester etc.

Pave Pius XII's personlige virksomhet er stadig en kilde til beundring og oppbyggelse også for den ikke-katolske verden. Foruten hans vesentlige gjerning som her er antydnet i store drag, har han i året 1957 gitt over 800 privataudienser, mottatt over 900 000 personer i alminnelige audienser, holdt ca. 100 store taler. Blant de politiske størrelser som han har talt med, kan nevnes: *Richard Nixon*, visepresident i De forente stater; *Bech*, stats- og utenriksminister i Luxembourg; *René Coty*, Frankrikes president; *de Valera*, statsminister i Irland; regjeringsjefen i Basutoland; *Theodor Heuss*, president for den tyske Forbundsrepublikk; general *Norstad*,

Den italienske renessanse

Hurtigste økonomiske oppgang i Europa

Av COLIN CLARK

Vil man studere et lands økonomiske problemer, er det uomgjengelig nødvendig å sette seg inn i en del av dets historie. Særlig gjelder dette for Italia. Mange amerikanere for hvem historien begynte i 1776 — og engelskmenn også — mener når de ser Sør-Italias yrende landsbyer og magre, utpinte jord, at Italias økonomiske problem først og fremst er overbefolkningen. Men går vi tilbake til det 12. århundre, finner vi i Italia, og særlig i den sørlige del, en selsom blanding av normannisk, gresk og arabisk innflytelse; ja, der fant man dengang sentret for alt det ypperste i europeisk sivilisasjon. I senmiddelalderen ble Flandern og Hansaforbundet konkurrenter, men Italia lå fremdeles i teten både når det gjaldt det økonomiske og det intellektuelle liv i Europa.

Så inntrådte forandringen, og den ble drastisk. Professor Cipolla, en kjent italiensk historiker særlig på det økonomiske område, beskriver Italia i begynnelsen av det 17. århundre som «fremdeles et av Europas mest fremskredne industrielle arealer». Men allerede omkring 1670, — altså i løpet av et par menneskealdre, — var Italia blitt det overanstrengte jordbruksland som det skulle fortsette å være helt til i slutten av det 19. århundre. Professor Cipolla gir en grundig forklaring på denne merkelige historie. De store handelsruter til Østen gikk tapt for Italia etter at Kappruten var blitt åpnet, og selv om landet ikke ble helt slått ut, måtte det gi tapt overfor engelske, franske og nederlandske konkurrenter, da disse var mer livskraftige og villige til å arbeide for lavere lønn enn de gamle italienske firmaer.

Enkelte historieskribere mener at den økonomiske nedgang i lavtliggende strøk i Italia, særlig i sør, skyldes malaria. Men en kjent italiensk-australsk lege, Raphael Cilento, har påvist at denne antagelse skyldes manglende kjennskap til de faktiske forhold. De erfaringer man har gjort i Hellas, Midt-Østen og Ceylon beviser også det. På de steder hvor landbruket er avhengig av kunstig vanning, kan malariaen, og den moskitoen som overfører sykdommen, kontrolleres effektivt hvis bare vanningen blir passet godt og alle grøfter regelmessig renses ut.

I det forrige århundre sto alle engelskmenn på

øverstkommanderende for NATO-styrkene og generalsekretæren i FN, *Dag Hammarskjöld*.

Man kan trygt si at det neppe finnes en statssjef eller regjeringsrepresentant i verden som ikke avlegger besøk hos pave Pius XII under besøk i Roma.

Kardinalkollegiet er blitt hjemsokt av tre dødsfall i løpet av året: kardinalene Segura y Saenz (Spania), Mercati og Piazza (Italia). Kardinal Mimmi, hittil erkebiskop av Napoli, er nylig utnevnt til sekretær i Consistoriet. Ved årets utløp var antall kardinaler 57, derav er 19 italienere og 38 tilhører forskjellige andre nasjonaliteter.

Garibaldi's side, og de er fremdeles tilbøyelige til å tenke på Nord-Italia som det frie, moderne og økonomisk fremskrittvennlige element, og den sørlige landsdel som reaksjonær, tyrannisk og barbarisk. Bourbonkongedømmet før 1860 var nok defekt, men neppe så svart som det ofte er blitt fremstillet. Tross mangelen på jernbaner hadde Sør-Italia dengang fremdeles en ganske godt organisert handels- og håndverksvirksomhet. Men som et italiensk ordsprog sier, «Kongen reiste fra Napoli, og overhodet for den lokale gren av Rotschildfamilien reiste dagen etter». Napoli holdt opp å være et finanssentrum som fortsatt kunne ha trukket kapital til seg og skaffet Sør-Italia jernbaner og industrivirksomhet. Nord-Italia med sin fabrikkproduksjon tok snart luven fra håndverkerne i sør, og skog- og mineralressursene der falt i hendene på norditalienere med politisk innflytelse og som ikke utnyttet dem for den lokale industri og sysselsetting, slik det kunne ha vært gjort.

Disse hendelser for nærmere hundre år siden bidro i vesentlig grad til å skape den nåværende store fattigdom og arbeidsløshet i Sør-Italia, noe alle italienske sosialøkonomer for øvrig erkjenner i dag.

*

Så gikk Italia inn i sin «liberale» periode, alt imens den sørlige del av landet ble forsømt. Men skjønt denne tiden var preget av udugelighet, korrupsjon og en ondsinnet antiklerikalisme, hadde den sine gode sider. Mellom 1900 og 1922 var det sannsynligvis raskere økonomisk oppsving og større bedring i realinntekt pr. hode enn i noe annet land i Europa, endog de skandinaviske land. I årene før 1941 utvandret hundretusener italienere hvert år, hovedsakelig til De forente stater. Men forholdene i Italia var ikke som i Irland; det var fremdeles nok initiativ og arbeidskraft tilbake til at det kunne vokse opp livskraftige industribedrifter.

Da Amerika lukket dørene for italienske utvandrere, fikk Italias økonomiske likevekt en alvorlig slagside. Dertil sørget Amerika i ikke liten grad for å utbre ryktet om at italienerne skulle være mindreverdige sammenlignet med nordiske folkeslag, og dette bidro ganske sterkt til å skape den nasjonale opphisselse og fortvilelse som førte landet ut i fascismen.

Fascisttiden hadde ikke stor annet enn skryt å rutte med. Som det er tilfelle med kommunismen, mener mange utenforstående at fascismen medførte en bemerkelsesverdig økonomisk fremgang. Men det stemmer ikke. Det økonomiske oppsving i Italia mellom 1923 og 1939 var i virkeligheten svært begrenset. Også mange ansvarlige italienere er uvillige til å medgi det, enda kjensgjerningene taler sitt tydelige sprog.

Det som er virkelig bemerkelsesverdig i etterfascisttidens Italia — antagelig det mest ødelagte land i Europa nest etter Tyskland — er at det viser den raskeste økonomiske oppgang blant de europeiske land. Italias produksjon i 1945 var bare vel halvparten av hva den var i 1939. President Einaudi, som hadde anvendt det meget begrensede dollartilskudd som var stilt til hans disposisjon, på en usedvanlig intelligent måte, hindret en inflasjon som mange eksperter mente var uunngåelig. I de senere år har prisene steget med 2—3 % pr. år, men der

er ingen uro med hensyn til pengenes verdi, slik det er her i landet (England). I 1947 var produksjonen nådd det nivå den hadde før krigen, og i dag er den 60 % høyere. Man kan gjøre en begripelig sammenligning ved å si at inntekten pr. individ (det som ofte noe feilaktig kalles «levestandard»), i Sør-Italia nå svarer omtrent til hva den var i England i 1850, i Nord-Italia til hva den var i England i 1880. Og disse tall viser til den aktuelle produksjon, eller, den mengde varer som er tilgjengelig for folk; med det klima som Italia har, særlig i sør, er behovet for mat, brensel og klær betydelig mindre enn i England.

Selv om alle italienerne er litt sløve når det gjelder slike ting, må det nå gå opp for dem at forholdene bedrer seg i raskt tempo. Hvis det fortsetter som nå, med en rask økonomisk oppgang i Italia og en meget langsom her i England, vil det bare bli et spørsmål om tyve, tredve år før realinntekten pr. individ der har nådd den vi har.

*

En medvirkende faktor til denne forbedring er at mange har utvandret fra de fattigste distrikter. Adgangen til De forente stater er fremdeles blokkert, så strømmen går til Australia, Canada og Sør-Amerika. Men det er likevel få som reiser ut nå sammenlignet med for femti år siden. Det er blitt et slagord i Italia å si at «vi behøver ikke å krysse havet for å finne et Amerika», de finner det like utenfor stuedøren. Det sies at man kan stå på et hvilket som helst gatehjørne i Milano og ustanselig høre sør-italiensk dialekt talt av dem som går forbi.

Og det er et faktum at den økonomiske utvikling hovedsakelig har funnet sted i nord. En beregning foretatt av professor Orlando angir at i årene 1938—1954 har den gjennomsnittlige inntekt pr. individ steget nesten dobbelt så raskt i nord som i sør. Som en følge av de stadig sterkere handelsunioner har lønningene for utlærte fagarbeidere steget hurtig i Sør-Italia, mens landbefolkningen ikke har det stort bedre enn før. For tiden ligger det slik an at det i denne del av Italia er overflod på ulærte og arbeidsløse landarbeidere, og mangel på dyktige håndverkere og spesialarbeidere som kan kreve relativt høye lønninger. Enkelte italienske forretningsforetagere med sans for sosialt ansvar (som Olivetti-firmaet) har etablert nye filialer i sør, men har hatt vanskeligheter med å få fagutlært arbeidskraft.

*

Stigningen i antallet av dem som blir beskjeftiget i Italia svarer omtrent til befolkningstilveksten, slik at antallet arbeidsløse er forblitt det samme i flere år, omkring to millioner, ifølge oppgavene fra arbeidskontorene. I den siste tid har det vært noe mindre. Dertil kommer at det i landbruket er mange som bare har sesongarbeide. Hvis man regner med alle de landarbeidere som bare er beskjeftiget en del av året, må nok føyes enda minst en million til de to nevnte.

Men mens det totale antall arbeidsløse holder seg jevnt, foregår det en viktig forandring. Det er konstatert at en stor mengde av de arbeidsløse er de samme personer som år etter år figurerer på listene i registreringskontorene, og disses gjennomsnittsalder er nå ganske høy. Endog i de fattigste distrik-

Vatikanets radio

Vatikanets radio opplyser at sendetiden for de skandinaviske sendinger vil bli forskjøvet til om kvelden kl. 21.30. Den neste norske sending blir følgelig onsdag den 22. januar kl. 21.30, og deretter til samme tid den fjerde onsdag i hver måned.

En bør også notere seg en forandring i *bølgelengdene*, idet de følgende anbefales for nordiske lyttere: 196, 48.47 og 41.21.

Den nye sender med det nye antenneanlegg med rettings-effekt er nå i funksjon, og etter hva prøvene har vist er det nå meget lett å få klar og støyfri mottakelse.

Pastor Edvard Vogt, med Erik Strøm som assistent, besvarer lytterspørsmål om katolsk liv og lære, og bringer ellers foredrag og kommentarer.

Brev med spørsmål eller med kritikk og forslag kan sendes til Pastor Edvard Vogt, Den norske avdeling, Vatikanets Radio, Vatikanet.

*

Det er gledelig at det har lyktes å få lagt de nordiske sendinger ved Radio Vaticana til et beleiligere tidspunkt. Dermed skulle også åpne seg større muligheter for et utvidet nordisk lytterpublikum.

Når det gjelder den norske sendingen, vil vi gjerne benytte anledningen til å oppfordre lytterne til øket samarbeid med vår speaker der nede. La oss si at en katolikk får et spørsmål fra en ikke-katolikk som han ikke fullt ut vet å besvare. Naturligvis kan han da lettest gå veien om en av de hjemlige katolske prester og få fyldestgjørende svar. Men i slike tilfelle er det ofte spørsmål som står ubesvarte for mange nordmenn og derfor er særdeles egnet til å bli tatt opp over radio.

Et spørsmål vi stadig møter er dette: «Hva er egentlig MESSEN — dette som for oss ikke-katolikker knapt er et begrep, men for dere katolikker er en så vesentlig realitet?» — Vi sender spørsmålet videre til den norske speaker ved Radio Vaticana!

En annen ytring som hyppig faller i forbindelse med de nordiske sendingene er denne: «Jeg setter pris på de svar som gis på de innkomne spørsmål. Men kunne ikke disse sendingene mer vies aktuelt stoff fra Den universelle kirkes sentrum — der hvor det så å si daglig skjer noe av brennende interesse for hele kristenheten?»

Red.

ter begynner nå de yngre menn å bli fagutlærte og dermed får de også arbeide, eller de reiser annet steds hen. Ettersom de eldre arbeidsløse faller bort, blir det færre arbeidsløse i det hele tatt. En av de best informerte statistikkespertene i Italia regnet ut at om ti år vil det ikke være stort flere arbeidsløse i Italia enn i andre europeiske land. I enkelte bransjer kommer det endog til å mangle arbeidskraft.

Erkebiskop Montini av Milano uttalte engang at der er to slags kommunisme: Den «ideologiske» kommunisme, som dominerer i Frankrike, er noe langt mer farlig og vedvarende enn den «økonomiske» kommunisme som har vært mange millioner italieneres tro, og nå synes å avta. Disse to slags kommunisme kan skjernes fra hverandre ved følgende prøve, sa han, — den sistnevnte forsvinner når de økonomiske forhold blir bedre, den andre gjør ikke det.

Fra barn til voksen

Av pastor André Hæck

I siste søndags evangelietekst så vi et berikende glimt av Jesus Gud-menneskelige personlighet: hans egen guddommelige autoritet, og hans frivillige lydighet overfor Josef og Maria. Hans ubrytelige enhet med Faderen i Himmelen, og hans familieliv, hvor han, som en av oss, vokser opp under ledelse av andre, og tiltar i visdom, erfaring og menneskevundne kunnskaper, og i velbehag hos Gud og mennesker. Først og fremst lærer vi her, at kjærligheten til Faderen nettopp viser seg i trofast oppfyllelse av den daglige plikt. Men dessuten er de sparsommelige linjer om Jesu skjulte liv i Nasaret en klar antydning av familielivets ledende rolle for Guds Rikes komme og vekst.

Når Gud har skjenket nytt liv i en familie, venter det en annen og viktig oppgave: oppdragelsen. Og der skal vi ikke utelukkende satse på impulser og instinkt. Det er vår spesifikke natur at vi har forstand og vilje. Derfor må foreldre forsøke å forstå oppveksten hos sine barn. De må veilede dem med fornuft, skritt for skritt, til de er blitt tilstrekkelig voksne. Barnet er henvist til sine foreldre og til sine like i samfunnet for å kunne tilegne seg den grunnkapital av sannheter, verdier og kunnskaper som verden for øvrig, i kraft av intelligens og arbeid, er i besittelse av. Det er derfor også først og fremst av sine foreldre, eller pleieforeldre, at barn og ungdom må få høre budskapet om Frelsen og om livets mening.

Hittil har oppdragelsen alltid vært truet av to ytterliggående retninger som vi begge må unngå: den intolerante og den naturalistiske.

Den *intolerante* retning består i at man tvinger et barn inn under et system av oppfatninger og vaner som nettopp i den familien blir ansett for urørlige og fastlagte. Det forlanges av det unge menneske at hvert ord fra foreldrenes munn skal aksepteres, uten innvendinger og uten forklaring. Det kreves at barna blindt underkaster seg alle detaljer av familiens skikker og vaner, også de som ikke er til noen videre åndelig fordel. På den måten kveler foreldrene muligheten for selvutfoldelse og intelligent ettertanke hos sine barn. Faren for forbitrelse og en negativ innstilling ligger snublende nær. Og ingen bør forundre seg over at sannheter som er blitt påtvunget, ja, at sannhet og religion overhodet, senere blir følt og kastet som overflødig ballast.

Den *naturalistiske* retning i oppdragelsen går ut fra en slags falsk, halv-vitenskapelig tillit til barnets spontane reaksjoner. Under påskudd av å respektere dets frihet, unnlater slike foreldre akkurat å *veilede* og *forme* det unge sinn som så ofte heller vil følge lune og innfall. De vil tillate de unge «selv å velge» sin tro og sin livsanskuelse. Men det er jo dét alle, uten unntagelse, må gjøre for eller siden, og opptil flere ganger i livet. Her blir den unge «vandringsmann» derimot berøvet den kraftgivende maten han trenger til underveis. En vakker dag står den nyvoksne alene i verden, som alle andre, men uten forutsetninger for sitt valg, uten faste sammenligningspunkter, og med svært lite å holde seg fast til. Foreldre bør vel betenke, at den slags oppdragelse

ikke gir det man senere har bruk for i den åndelige kamp om et livssyn. Man bygger ikke hus på en stenrøys.

Mens altså noen ikke bryr seg særlig om en fast sannhets- og verdinorm, om moralsk godt og ondt, om virkelig frihet under virkelig ansvar, mister andre (de intolerante) sin store sjanse til å utvikle verdifulle egenskaper. Og begge forsømmer å oppdra til noe meget verdifullt og grunnleggende: det virkelige herredømme over seg selv.

Den riktige *kristne* oppdragelse søker en likevekt mellom disse to ytterligheter. Det er en likevekt som ikke er fastlåst engang for alltid. Den hviler vel på faste verdier og prinsipper, men hver dag må den *søkes*, i henhold til omstendigheter, personlige trekk og alders-trinn.

Positivt sett er denne kristne oppdragelse, dens innføring i Kirkens dagligliv, meget mer enn bare opplæring, meget mer enn bare undervisning. Begge disse momenter må riktignok være til stede, også utenfor hjemmet. Det unge menneske har rett til et svar på sitt «hvorfor», så snart det kan bære svaret. Det er likevel et faktum at et hjem uten denne grunnleggende oppdragelse til viljestyrke, selvbeherskelse og kristen praksis undergraver all annen undervisning, og gjør den meget problematisk.

Først må det nemlig gis en naturlig bakgrunn for hver forklaring som gis. Helt fra begynnelsen må de små læres opp til gode vaner og holdninger, selvom de er ubevisste. Og her spiller de voksnes eksempel en avgjørende rolle. Barna er i ferd med å oppdage en stor, ny, og komplisert verden. Sanselige inntrykk er deres første arbeidsmateriale, og de er derfor meget skarpe iakttagere.

Derav kommer det at grunntrekkene i et menneskes karakter og oppførsel ligger fast allerede i 6—7 års alderen. Det koster meget strev og møyne å forandre på det senere. Det skulle da hver av oss vite av egen, ofte bitter erfaring.

Det er derfor ikke helt riktig å satse på skolen og den ukentlige religionsundervisning som hovedsak. Personligheter blir «håndlaget» bearbeidet og uvilkårlig slepet allerede i familiens intime, daglige kontakt. Forarbeidet er gjort, hovedformen er støpt når de små så begynner på skolen. Skolen er, såvel for forstanden som for det religiøse sinn, etter sitt vesen en forlengelse av og et hjelpemiddel for hjemmet. Barn som har fått lov til å oppføre seg som småtyranner overfor far og mor, forandrer seg ikke plutselig i klassen. Andre, som aldri får bevegelsesfrihet, søker å utfylle den mangelen med dristighet og brutal optreden blant sine kamerater.

Alt hjemme må det skapes et miljø hvor de kristne dyder, hvor Evangeliet i praksis, har en æresplass. Den som er i ferd med å bygge opp en verdensanskuelse, en måte å tenke og være på, må ikke bare *høre* om den. Han må oppleve og erfare den, dag etter dag, blant sine egne.

Før man underviser om kjærlighet, og hele tiden mens man gjør det, må barna få erfare i sitt eget, og i foreldrenes liv, hva kristen kjærlighet er for noe. All tillit er gjensidig. Det nytter ikke å forby et barn å lyve, når det selv blir nektet et ærlig svar på sine spørsmål. Det holder ikke å sende dem til søndagsmesse og sakramentene hvis man selv er giddeløs og gir inntrykk av at de voksne kan klare seg fint uten Kristus og Kirken.

Bare der hvor Herren selv er hjemme, kan også vi tilta i hans visdom og i velbehag hos Gud og mennesker.

H. RIEBER-MOHN O.P.

DESVERRE

De aller siste årene har der vært gledelige og løfte-rike tegn til at det hittil så film-fiendtlige norske kristenfolket syntes å åpne seg mer for den gode films verdier, og ganske særlig for den absolutte pastorale nødvendighet at et kirkesamfunn søker å orientere sine troende i forholdet til en opinions- og underholdningsfaktor av så overveldende betydning i samtiden. Uttrykk for denne nyorienteringen fant en blant annet i den kristelige dagspressens tilløp til en regelmessig filmkritikk, og i utgivelsen av et kirkelig filmblad. Ut fra en realistisk omsorg for kristendommens sak i Norge er det ikke noe en heller ville, enn å gi disse foreløpig fryktsomme og utilstrekkelige skritt utenfor den kristne «ghetto» en positiv og oppmuntrende kommentar. Dessverre er skråplanet for åpenbart til det. Da månedsbladet «Kirke og film» ble startet for vel et år siden, skrev vi blant annet disse håpefulle ord i «St. Olav»:

«Pressemeldinger tyder på at den nye organisasjon «Kirke og Film» ikke kommer til å nøye seg med å være en anonym instans som pusler med misjonærers og bibelskoleers kollektfilmer, men vil ta sikte på å vurdere den film som *massene* ser — på godt og på ondt. Som sådan kommer den til å stå og falle med en egenskap (i tillegg til dens grunnleggende kristne sans for ekte verdier), nemlig *den faglige kompetanse*. Og det er ikke bare rettferdig å stille strenge krav til faktisk viten og innsikt her. I et land som vårt, hvor filmkritikkens faglige side i det store og hele grovt neglisjeres og undervurderes, er det også *løfterikt* dersom kristne mennesker kan legge frem kvalitetens uimotsigelige argument i kampen om filmens og film-dyrkernes sjel».

Dersom disse linjer også er preget av en viss dyster forutanelse, så må det dessverre nu, vel et år senere, innrømmes at det var temmelig berettiget. Tross velmenende og prisverdige forsetter er det kristelige filmbladet og den kristelige pressens filmstoff i det store og hele snarere kommet til å bli en isolerende enn en kontaktskapende faktor. Det er ensidig og ofte trivielt moraliserende, hvilket i sin undervurdering av filmenes tekniske, artistiske og almenmenneskelige verdier igrunnen er en subtil og ubevisst form for arroganse. Men fremfor alt virker det pinlig å se den manglende respekt for denne kritikeropp-gavens faglige krav som ofte preger bladenes medarbeidere. Film og filmkritikk er nemlig et *fag*, og selv amatører *må* kjenne grundig og respektere denne kunststartens natur og lover for å kunne uttale seg med noen som helst autoritet om dens verdi. Her er det ikke nok med et par populære orienterende foredrag. En kristen filmkritikk som i det store og hele innskrenker seg til *moralsk* bedømmelse av filmverker er ifølge vår vurdering nærmest verre enn kristen taushet på området, fordi den både utad (overfor den ikke-kristne opinion) og innad (overfor kristenfolket) forfalsker grundig inntrykket av hvordan kristne mennesker opplever — eller burde oppleve — virkeligheten. Vi tror at en kristen filmkritikk

tværtom må ta sikte på å forme en kristen smak og vurderingsevne i *hele* verdiskalaens bredde, og vi savner så altfor ofte i det foreliggende tilfelle det alvor og den respekt overfor filmens kompliserte problemer og de fordringer til grundig forberedt kompetanse som en slik type kristen filmkritikk forutsetter. Det filmiske skjønn, i den utstrekning det overhodet gjør seg gjeldende bak den løftede pekefinger i norsk kristelig filmkritikk, er ubehjelpelig og dilettantisk og kaller ikke sjelden på smilet.

La så være at norske kristnes selvfølelse og rolige dømmekraft overfor denne forvirrende blanding av skitt og kanel som kjennetegner moderne filmproduksjon, er noe som må oppøves over lengere tid enn ett år. Selv *håper* vi ihvertfall at der arbeides med en grundig film-teoretisk fordypelse innen det *team* av teologer som så dristig har tatt på seg kritikerens krevende oppgave. Film lar seg jo nemlig *studere*, ikke bare foran lerretet men — langt vesentligere i denne sammenheng! — som sosial, psykologisk, kunstnerisk, moralsk faktor. Og ganske særlig tror vi at nær sagt hele den kristne filmkritikks prestisje og autoritet ligger i et virkelig tenkt og gjennomarbeidet grunnsyn hva angår forholdet mellom de to sistnevnte verdier: det estetiske og det etiske.

Men når det gjelder én bestemt svikt, er faren så åpenbar at der — også fra kristelig hold — *bør* sies særdeles tydelig fra. Det hører til den kristelige filmkritikks barnesykdommer — forlengst lykkelig tilbakelagt annetsteds i kristenheten — å juble henrykt og grovt ukritisk over nær sagt hvilket som helst «kristelig» innslag i den ellers så ille profane filmproduksjon, uten å se nærmere på gehalten av denne fromhet i *technicolor* og *super-production*. Her trenges der et ettertrykkelig varsko. For her er vi på minelagt område. Det lar seg illustrere med et aktuelt eksempel: Den amerikanske filmen «Quo Vadis?», som — på tross av at den ble laget i 1950 — først nå er under utsendelse i Norge. For fjerde eller femte gang er Henryk *Sienkiewicz'* farverige roman om kristenforfølgelsene i Rom blitt overført til lerretet — dennegang med et slikt oppbud av dollars, kulisser, statister, farver og karakterskuespillere at det ihvertfall er blitt en riktig underholdende føljetongopplevelse av det. Peter *Ustinov* maler effektfullt, i sterke farver, portrettet av keiserpsykopaten Nero (visstnok noe forverret gjennom *Sienkiewicz'* kristne briller), og Leo *Genn* tolker ypperlig den milde kynikeren og hoffsnogen *Petronius*. Men når vi så kommer til det sterke kristne innslaget i filmen: møter i katakombene, dåpsritualer, *flash-backs* til Evangeliets hendelser o.a., går det — som vanlig — helt galt. Her svikter ikke bare *Metro-Goldwyn-Mayer's* meget oppskrytte «historiske rekonstruksjoner», og dét så grotesk at man veksler mellom latter og sinne. Men kristeligheten — den som i virkeligheten var preget av martyrenes heroiske mysterietro — eltes inn i en deig av sentimental blidhet og «fromme» konditorfarver som til stunder minner om enslags søndagsskoletime i Disneyland. Både Paulus og Peter er helt anakronistisk oppfattet, ut fra moderne amerikanske predikantidealer — apostelfyrsten til overmål i en fysisk fremtoning som bringer tanken hen på en julenisse i badekåpe. Urkristendommens åndskraft er tildels forrådt og forflattet til det uigjenkjennelige.

St. Paulus — på sykkelturn i pausen.

Dette er — fra kristent synspunkt — i seg selv en farlig ting, forsåvidt som denne filmen — tiltynelatende «ortodokst» og kristenvennlig — kan foregi å anskueliggjøre det kristne mysterium. Her har ikke bare saltet mistet sin egentlige kraft. Det har vært sukker fra begynnelsen av. Men først *virkelig* farlig blir det når kristne mennesker, uten mistanke og i henrykt begeistring, styrter frem for å trykke produktet til sitt bryst. Det er dette som — med mikroskopisk forbehold — skjer i «Vårt Land» (27. desember), hvor «Quo Vadis?» blir til «en imponerende film med sterkt budskap» som «efterlater et sterkt inntrykk hos den som har øyne og ører åpne». Her går ikke bare den kristelige filmkritikeren frimodig i vannet. Han plasker tilogmed lystig med benene. Til overmål får han i «Kirke og film» (nr. 8) uten forbehold følge av en kollega som «ikke vil nøle et øyeblikk med å karakterisere denne filmen som et bunn-ær-

lig arbeid» og finner at «Kristus-skikkelsen er vårt og pietetsfullt fremstillet» (dette dekker bl. a. en smakløs og ganske umotivert rekonstruksjon av Leonardo da Vinci's «Nadverden») og at «både Peter- og Paulus-skikkelsene eier en mild myndighet som vel skulle stemme overens med det bildet vi alle i mer eller mindre grad har dannet oss av disse to».

Det er alltid kjedelig å skulle være negativ og kritisk — men det kan være nødvendig. Og vi har ikke vanskelig for å forestille oss med sympati de mange hindere, både av praktisk og psykologisk art, som Kristent Filmråd har måttet overvinne. Prinsipielt er en kristen filmkritikk så verdifull og viktig at den er et alment kristelig anliggende som fortjener ikke bare all mulig oppmuntring og støtte, men også strenge krav og ærgjerrig målsetting. Mens filmen ute i Europa er iferd med å rydde seg en plass som den syvende kunstart, og mer og mer støttes opp av et vitenskapelig studium — «filmologien» — er norsk filmvurdering — profan eller kristen — såre ufaglig og tilfeldig. På bakgrunn av den slappe og diletantiske filmkritikk som er fremherskende i dagspressen foreligger der utvilsomt store muligheter når det gjelder å forme en film-opinion ut fra

BLIKK på TIDEN

Kristelig sunnhetskontroll — første ...

■ Tidens angst og jag gir seg mange utslag som forteller om overbelastede sinn og mangelen på fotfeste. Et par av dem kan vi sammenfatte under begrepet «religiøs inflasjon». Med det sikter vi blant annet til den spekulasjon i vag og overfladisk «kristelig» farvet religiøsitet som særlig amerikansk protestantisk liberalisme gir uttrykk for gjennom *digest*-magasinene og *bestsellers* av velkjent fabrikat. Det er oppløftende, når hjemlige protestantiske geistlige åpenbarer evne ikke bare til å «protestere» mot den utskrekne papisme, men også til å ytre et Pauli ord mot denne forflatning av Evangeliet, på kristendommens motsatte fløy. For her er saltet i kristentroen byttet bort. Ikke engang mot sukker, men mot sakkarin.

I «Verdens Gang» (18. desember) sier ihvertfall Sverre Riisøen særdeles tydelig ifra, gjennom en anmeldelse av den amerikanske suksess-pastoren Norman Vincent Peale, som nylig er kommet i norsk oversettelse. Under titelen «Blasfemi» skriver han blant annet:

«Norman Vincent Peale, amerikansk suksess-pastor, er lykkelig uvitende om alt dette. Hans forrige bok med den symptomatiske tittel: «Vær positiv — lev lenger» er tidligere omtalt i VG som et typisk eksempel på yankeenes business-religion. Det gjelder bare å tro, sette farten opp, smile til verden og forsikre seg selv at alt går bra, og før man vet ordet av det sitter man plasert i en sjefstol på Manhattan.

«Lev livet levende» er en fortsettelse, det vil si, den samme mirakelformular i ny utgave med utvidet eksempelsamling. Har De noe utestående med Deres hustru, så dra på blåbærtur sammen. Forfatteren garanterer at De finner både Gud og Deres hustru under utfoldelse av denne matnyttige dyd.

Jeg har sjelden lest en bok hvor så mye grådig selvskhet er kamuflert som from gudelighet. Forfatteren har en fantastisk evne til å dosere de mest banale «sannheter» med store forbokstaver. Samme tendens har våre egne stortalende prelater en ikke liten svakhet for. Men, der er da en smule substans i deres budskap. Hva vi nå enn kan mene om norsk kristendom, den er ikke *rettet* mot *materielt* velvære.

en virkelig dyperegående forståelse, ut fra et virkelig alvorlig arbeide med filmens egenart. Det er bittert, dersom en kristen filmkritikk i selve starten forskjertser så lovende utsikter.

Derfor er det også bittersøtt at vi smiler av de to uheldige kristne filmkritikerne, når de appellerer til «den som har øyne og ører åpne». Norsk kristendom — som helhet — har nemlig ikke råd til denne bedrøvelige og livsfarlige verdiblindeheten nettopp nu. Det haster med å få både øynene og ørene *virkelig* opp, og lære å skille mellom åndsverk og sensasjon, mellom mysterium og parodi, mellom sjelsstorhet og publikumsteft. Tar den feil nettopp her — hvor dens kriterier skulle være sikre — da spørs det om den ikke heller bør fare enda stillferdigere når det gjelder verdier som *uten* den forføreriske «kristne» etikett bare er enkelt og likefrem — menneskelige?

H. Rieber-Mohn.

At det i evangeliet fins klare og konstruktive prinsipper for hvordan livsstandarden kan stimulere levestandarden er et sentralt kapittel vi gjerne skulle se nærmere utredet. «Amerikas prest for religioner» gjør ikke engang et forsøk på å underbygge sitt religiøse lykketøv. Han bare henviser til troen som energikilde. Troen som flytter bjerge, men som også forfremmer en malersvenn til svøpe for menneskeheten. Stryk det som ikke passer. Norman Vincent Peale er spesialist i slike frontforkortninger som fører til at man går seirende fram — på papiret. Her er ingen hemninger sånn. Lidelsen? Ingen hjemmel i Gods Own Country.

I Norman Vincent Peales forkynnelse er Gud et velordnet aksjeselskap som utsteder troens renter til en pålydende kurs som overgår all forventning. Sørg for å skaffe Dem noen gullkantede De også! Dette er tonen».

Ute i samme ærend — nemlig når det gjelder å skjerpe et ellers ukritisk publikums reaksjoner mot underlødig kristen forkynnelse og religiøs smartness — er pastor Per Lønning, som under den uimponerte tittel: «Verdens største vekkelserpredikant!!!» («Morgenposten» 27. desember) anmelder et usedvanlig selvglad bekjennelsesskrift av Oral Roberts, importert av Filadelfiaforlaget:

«Etter sitt anlegg vil nok boken gjerne være en utlegning av Bibelens befrielsesbudskap, men bibelutlegningen blir helt borte i beretningen om de store ting forfatteren har utrettet. (...)

To ting forekommer meg like uomtvistelig. 1) At det ikke kan være tvil om at Roberts er i god tro, og at hans helbredervirksomhet må ha hatt sin positive betydning for en hel rekke mennesker. 2) At hans naive selv-beundring, hans tilbedelse av de store tall, og hans fantastiske generaliseringer og forenklinger, er dypt ukristelige og kan være til stor skade for ulykkelige og hjemsoekte mennesker som får hans bok mellom hendene og som ikke har tilstrekkelige motforestillinger å gjøre gjeldende.

Bibelen nevner også noe om ett navn som skal rekke mennesket befrielse — men det navn er ikke Oral Roberts».

... og annen del.

■ Med uttrykket «religiøs inflasjon» sikter vi også til det trekk ved vår samtid at ikke minst enkle mennesker, rotløse gjennom omplantningen fra land til by, og følgelig med usikkert miljøfeste, ofte blir et lett bytte for ytterliggående ekstatiske og fanatiske religiøse sekter. Mormonenes misjon i Norge, Jehovas Vitners pågående og nærmest monomane huspropaganda, adventistenes dommedags-kalkyler og visse pinsevenners møtevirksomhet kommer alt sammen meget nær opp til hva kirkefaderen Luther i sin tid, og det med adskillig strengere ord enn sine åndelige arvtagere i nutiden, avviste som kristelige «svermere» og utbrytere. Dette til tross for at hver enkelt sekterisk nydannelse logisk i og for seg kan påberope seg en grunnimpuls i protestantismen: Den personlige bibeltolknings og samvittighets forrang fremfor kirkelæren.

Vi tror ikke at der ligger noen selvmotsigelse i at man på den ene siden ser med sympati og anerkjennelse på alle lovtiltak som trygger og bekrefter den fri religionsøvelse, som nu den forestående revisjon av dissenterloven, og på den andre siden føler en stigende bekymring for de åpenbare og farlige misbruk som finner sted i ly av denne humane frihetens garanti. Vi tror ikke mer på helsedirektør Karl Evang's særlige kompetanse når det gjelder å skille ekte religiøs grepethet fra hysteri, enn vi tror på politiets særlige innsikt i den subtile grensen mellom kunst og pornografi. Men i begge disse aktuelle tilfeller, hvor friheten prøves inntil og ut over bristepunktet, bunder vanskeligheten i en svikt hos «dem som vakt burde være».

Det er hevet over tvil, og bygger på nøkternt kristent selvsyn og skjønn, at der blant annet i hovedstaden finner sted kristen forkynnelse og møtevirksomhet av klart sykkelig karakter. Er det nødvendig å fastslå at den uansvarlige rovdrift på notorisk sinns-svekkede menneskers følelsesliv som enkelte

sensasjonspredikanter gjør seg skyldig i, befinner seg i klar og utvetydig motsetning til Evangeliets ånd og nestekjærlighetens bud? Vi tror ihvertfall det ville rense luften og bli tilagt en velgjørende autoritet dersom der ikke bare fra kristenfiendtlig, men fra ansvarlig kristent hold i Norge — vi tenker særlig på kristne legers sammenslutninger og på de norske kirke- og organisasjonsledere — ble tatt myndig og utvetydig avstand fra denne virksomheten.

De farlige løftene.

■ En av «Verdens Gang»s flittigste kulturmedarbeidere — lektor B. S. Tranøy — har, noe overraskende og allsidig, anmeldt et bind erindringer av den høyt fortjente kristelige sosialarbeideren og speiderpike-lederen Margrethe Parm. Lektor Tranøy's affekttyngede reaksjoner overfor kristendom i nær sagt enhver form er noe som man meget snart får oversikt over, om man følger hans ellers oftest kyndige og alltid samvittighetsfulle kultur-journalistikk. De hviler på erfaringer som åpenbart er like snevre som de kristendomstyper han utrettelig hakker løs på. Dertil kommer uttrykk for pedagogikk som av og til får en til å trekke på smilebåndet, hvilket forekommer oss betenkeligere enda. For her er jo lektoren en — sikkert velfortjent og aktet — fagmann.

Over nevnte anmeldelse smiler vi — med forlov! — igjen. For når det gjelder vår barn- og ungdoms speiderløfter finner vi i hans artikkel denne bemerkning som synes oss å rumme den forunderligste og mest virkelighetsfjerne avskrivning av hva nettopp speidersaken kan gi av varige og livsdyktige verdier, langt ut over de korte buksers alder: «Jeg kommer ikke fra at den sterke religiøse påvirkningen er noe av et overgrep mot umyndige. De meget høytidelige løfter kan slå tilbake og vil da kunne bli årsak til nevroser.» (Vår uthevelse.)

Vi synes jo det er en underlig tidstypisk pedagogikk som løser løftets problem ved å fraråde at det i det hele tatt avlegges, troskapens forpliktelse ved å advare mot at en engasjerer seg alvorlig overhodet. Det får oss til å tenke på et underfundig lite essay av G. K. Chesterton, hvor han skriver fra seg sin spott over en sivilisasjon hvor intet absolutt bindende, og i ordets egentlige forstand skjebnesvangert løfte lenger kan avlegges — enn ikke ekteskapsløftet. Forsåvidt takker vi lektor Tranøy, som han har styrt våre skritt til bokhyllen etter en halvglemte, men kjær tekst — Chesterton's «Et forsvar for hastige løfter» — og fått oss til å overtale «St. Olav»s redaktør til å gjengi det annet steds i dette nr. Den sunne tykke briten er nemlig på samme tid morsom og dyp i hva han sier om løftene — de uigjenkallelige løftenes — verdi for oss mennesker.

Tanker om tiden.

■ Vi har aldri egentlig følt oss særskilt kallet til vemod og ettertanke ved årsskiftet. I sin kronologiske tørrhet kan midnattstimen mellom 31. desember og 1. januar — selvom den markeres med både klokker og sirener og gode ønsker — ikke måle seg med kirkefestenes rette feiring, gjennom forberedelsen til fullbyrdelsen og gjenopplevelsen av et mysterium. Men når først nyttårstanker skal være, synes vi magister Finn Jor både menneskelig og enkelt fornyer en slitt journalistisk genre ved å gjøre nyttårsbetraktningen til en kristen meditasjon over tiden og evigheten, («Morgenposten» 31. desember):

«I Bibelen tas tidens realitet mer alvorlig enn noe annet sted, men dens tale er ikke hård. Det fortelles om en mann som vil hugge ned et ufruktbart vintre i sin have, men gartneren ber for treet. Hvis det får stå enda ett år skal han pleie det omhyggelig, og kanskje det da vil bære frukt. Et nådens forår, sa de gamle. Dermed mente de at tiden ikke er noen trusel, men en gave. En stor gave, den største vi mennesker kan få, tegnet på at gartneren fremdeles steller med treet og at hans tålmodige kjærlighet ikke er oppbrukt. Det er bare i en kristen

Et forsvar for løfter

Av G. K. Chesterton*

Hvis en lovende ung mann, med floss og snippkjole, samlet alle sine venner og ansatte og avla et høytidelig løfte om

- å telle alle bladene på hvert tredje tre i Holland Allé,
- å humpe på ett ben inn til City hver torsdag,
- å ramse opp hele Mill's verk om «Friheten» 76 ganger,
- å plukke 300 løvetann på markene til folk som bærer navnet Brown,
- å stå 31 timer med høyre hånd fast sluttet omkring venstre øre,
- å synge alle sine tanter navn — i alders rekkefølge — fra taket av en buss,

eller ett eller annet som var tilsvarende aparte, — ja, da ville vi øyeblikkelig trekke den slutning at vedkommende var gal, eller — som noen uttrykker det — «et unntagelsesmenneske». Og allikevel ville ikke denslags løfter være noe mer usedvanlig enn de løfter som ikke bare fanatikere, men samfunnets ledende skikkelser avla i middelalderen og lignende tidsaldre. En mann sverget at han ville lenke to fjell sammen, og det sies at den veldige lenken ble hengende der gjennom generasjoner som et vitnesbyrd om denne mystiske meningsløshet. En annen avla ed på at han ville finne veien til Jerusalem med en fille for øynene, og døde underveis.

Det er vanskelig å se at disse to nevnte bedrifter — dersom vi betrakter dem med vår strenge fornuft — egentlig er noe bedre uttrykk for sunn sans enn forslagene ovenfor. Et fjell er vanligvis en ytterst urokkelig og pålitelig ting, som det er overflødig å binde for natten som en hund. Og ihvertfall ved første øyekast synes det å være en tvilsom hyldest til Den Hellige Stad å dra dithen i en tilstand som gjør det høyst usannsynlig at en noensinne vil nå frem.

* Essayet «A Defense of Rash Vows» — som her er litt forkortet — finnes i essaysamlingen «The Defandant» fra 1901, og viser bl. a. Chesterton's «naturlige katolisisme» lenge før han faktisk tilhørte Kirkens synlige fellesskap. (Overs. anm.)

verden at tiden kan spille en så avgjørende rolle som vi alle vet at den gjør. Hva betydde tiden hvis alt var skjebnebestemt eller tilfeldig? Det er bare ut fra en kristen overbevisning at tiden blir et kostelig klenodium, en rikdom, ikke en trusel. Tiden er en oppgave, når den er slutt, begynner evigheten — ikke et tomt rom, en uendelig tid, men en annen virkelighet, en rikere, vakrere form for liv.

Tiden, det er våre medmennesker, våre barn, våre nærmeste, familie, venner, naboer, kolleger, fiender. Tiden er menneskelivet. Det er livet vi får pånytt ved hvert årsskifte, eller rettere sagt: hver dag».

Det er tanker vi gjerne tar med i håndbagasjen inn i det nye året.

Fr. Candidus.

Gilbert Keith Chesterton.

Men her rører vi i virkeligheten ved et slående trekk som fortjener oppmerksomhet. Hvis folk oppførte seg slik i vår tid, ville vi nærmest anse dem som uttrykk for forfallet i den moderne sivilisasjon. Men de som dengang foretok seg slike ting var alt annet enn dekadente. De hørte tvert om til de sunneste lag av folket i hva alle er enige om å kalle en robust tidsalder. Noen vil så kanskje innvende, at dersom utvilsomt likevektige mennesker allikevel foretok seg denslags galskaper, så var det under innflytelse av en lunefull og overtroisk religiøs tankegang. Men også her sprekker argumentet. For også når det gjelder livets rent jordiske, for ikke å si sanselige sider: kjærligheten og nytelsessyken, varter middelalderens fyrster opp med de samme vanvittige løfter og forsetter, den samme forskrudde fantasi og den samme uhyrlige selvutsettelse.

Her står vi i virkeligheten overfor en selvmotsigelse som gjør det nødvendig å undersøke selve løftets natur fra bunden av. Og dersom vi oppriktig og nøye tenker over hva et løfte egentlig er, skulle jeg ta meget feil om vi ikke kommer til den slutning at det er fullt ut rimelig, for ikke å si tilrådelig, å avlegge ed på at en vil lenke to fjelltopper sammen, og at om galskapen her overhodet kommer inn i billedet, så er det forsåvidt som det er direkte galt ikke å avlegge denslags løfter.

Når et menneske uttrykker et løfte, setter det seg faktisk stevne i en fjern tid eller på et fjernt sted. Faren er selvfølgelig at han så ikke møter opp ifølge avtalen. Og i moderne tid har denne frykten for oss selv, for vårt eget jeg's svakhet og omskiftelighet, steget i faretruende grad. Dét er den egentlige årsaken til alle innvendingene mot løfter av ethvert slag. Dersom et nutidsmenneske avholder seg fra å sverge at han vil telle hvert blad på hvert tredje tre i Holland Allé, så er det ikke

fordi det er en idiotisk ting å gjøre (han gjør mange adskillig mer tøvette ting), men fordi han har den grunnfestede overbevisning at før han nådde til det trehundre-ogniognittiende bladet på det første treet, ville han være lut lei hele foretagendet og ha lyst til å gå hjem og drikke te. Vi har med andre ord grunn til å frykte at på det tidspunkt ville han være hva en likefrem — og nifst treffende — kaller «helt ute av seg selv».

Forfallets kjerne ligger gjemt i dette moderne skrekk-eventyret om et menneske som uavlatelig forvandles til noe annet enn seg selv. At for eksempel John Paterson med tilsynelatende ro skulle kunne godta at mandag kommer han til å være en viss general Barker, tirsdag en dr. Macgregor, onsdag Sir Walter Carstairs og på torsdag en viss Sam Slugg, burde egentlig fortone seg som et mareritt. Merf det er et mareritt som vi har gitt navnet «den moderne kultur».

La oss nå derimot ta for oss løftemakeren. Det menneske som avlegger et løfte, hvor vilt det så måtte arte seg, gir i virkeligheten sunt og naturlig uttrykk for storheten ved et stort øyeblikk. La oss anta at han sverget å lenke to fjell sammen — kanskje var det uttrykk for en enorm lettelse av noe slag, eller for kjærlighet, eller håp. Selve beslutningens øyeblikk varte kanskje bare et sekund, men som alle store stunder hadde det noe av evigheten i seg. Og trangen til å beskrive det med ordene *exegi monumentum aere perennius* (jeg har villet reise et minnesmerke, varigere enn bronse) var den eneste følelse som var på høyde med hva han mente.

Det moderne, estetisk betraktende menneske ville selvfølgelig ikke være fremmed for dette, som følelse betraktet. Han kunne også tenke seg å love at han ville lenke to fjell sammen. Men med det samme lette hjerte ville han love at han ville lenke jorden til månen. Og den våge bevisstheten om at han igrunnen ikke mente hva han sa, og at han oppriktig talt ikke sa noe som egentlig var viktig, ville snyte ham for nettopp den dristige virkelighetssansen som gjør løfter så spennende. For kan vi tenke oss noe mer utholdelig enn en tilværelse hvor vår mor eller tante ble fortalt at vi aktet å myrde Kongen eller bygge et tempel på et fjell i Wales, som om det bare var dagligdagse talemåter?

Opprøret mot løftene har i våre dager gått ut over endog et så vesentlig løfte som ektepakten. Det er høyst underholdende å lytte til dem som på slike premisser går løs på ekteskapet. De synes å tro at troskapsidealet er et åk som Djevelen mysteriøst har fått lagt på menneskenes skuldrer, mens det jo i virkeligheten er et åk som ethvert menneske som elsker legger på seg selv. De har oppfunnet et uttrykk som er en sort-mot-hvitt selvmotsigelse på to ord: «fri kjærlighet». Som om en elsker noensinne har vært eller overhodet kunne være fri. Det er selve kjærlighetens vesen å binde seg selv, og ekteskapet som ordning gjør ikke annet enn å hedre den alminnelige mann ved å ta ham på hans

ord. Tidens vise tilbyr, med et tvetydig smil, elskeren den største frihet og den gladeste uansvarlighet. Men de respekterer ham ikke som den gamle Kirke respekterte ham; de skriver ikke hans ed på himmelhvelvingen, som en opptegnelse fra hans beste stund. De skjenker ham enhver tenkelig frihet unntagen akkurat friheten til å gi bort sin frihet, som er nettopp den eneste frihet han ønsker og trenger.

Det er nettopp denne åpne bakhjørnen, denne bevissthet om at rettetten alltid er sikret, som legger våre sinn øde i den moderne nytelsessyken. Overalt ser vi det halstarrige og meningsløse strevet etter å oppnå nytelse uten å betale dens pris. I politikken ser vi tidens aktivister si noe slikt som: «Vi vil ha erobrerens fordeler uten å føle soldatens lidelser, vi vil sitte i sofaer og være en hardfør rase.» I religionen og etikken hører vi forfallets mystikere si: «Vi vil oppnå den hellige renhetens aura uten å gå gjennom selvfornektelsens trengsler, vi vil veksle mellom hymner til Den Hellige Jomfru og til Fruktbarhetens Gudinne.» Og når det gjelder kjærligheten sier den «fri» kjærlighetens profetier: «Vi vil kjenne gleden ved å hengi oss selv uten faren for å engasjere oss selv — la oss se om det ikke lar seg gjøre å begå selvmord et utall av ganger!»

Alt dette er avgjort og uimotståelig mislykket. Tilskueren, estetikeren, den uforpliktete livets amatør kjenner nok sine løftede stunder. Men der finnes en livsfølelse som alene kjennetegner soldaten der kjemper for sitt eget flagg, eller asketen som dører sitt jeg for å finne sjelens lys, eller elskeren som treffer sitt siste, avgjørende valg. Og det er denne livsforvandlende selvdisciplin som gjør nettopp løftet til en stor og sann ting. Selv den veldige trangen i en elskers eller en dikters sjel må ha funnet sin hvile i bevisstheten om denne underlige jernlenke, som bare på grunn av et øyeblikks besluttsomhet hang der, århundrer til ende, i Alpene stillhet av sne og stjerner. Vi er omgitt av de små og middelmådige synders samfunn, fullt av bakveier og tilbaketog. Men en dag reiser nok den tårnhøye flammen seg fra havnen — flammen som forteller oss at stympernes herredømme er forbi og at en mann brenner sine skip.

Lumen

— DET NYE FELLES-NORDISKE TIDSSKRIFTET
FOR KATOLSK TEOLOGI OG FILOSOFI

TRE NR. (ca. 200 sider) PR. ÅR

ÅRGANG I, NR. 1 UTSOLGT

Nr. 2 og 3 kr. 10

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo Tlf. 42 37 43

Kirke - folkekirke - ikke kirke

I et foredrag for en rekke år siden stillet vår tids store idé-historiker, professor Toynbee, spørsmålet om nye religioner nå vil komme til å oppstå, idet han trekker sammenligninger mellom moderne vesteuropeiske mennesker og de tidligere hellenistiske erobrere i Middelhavet som for lengst hadde forlatt sine forfedres tro: «Den form for livsførsel som de selv hadde valgt og bragt videre til alle de orientalere og barbarer som kom innenfor den greske kulturs rekkevidde var av helt verdslig natur og religionens ledige plass ble besatt med filosofier som var utklekket av intellektet.»

Akkurat slik er situasjonen i dag. Som leder av universitetene og undervisningsvesenet står nå, på den kristne teologs tidligere plass, den humanistiske filosof, og han forkaster alt som er berørt av en utenforliggende autoritet. Men straks man kommer utover det borgerlige og politiske plan blir det mere og mere tydelig hvor utilstrekkelig det er for menneskene bare å få servert påstanden om frihetens høye verd. Frihet er et stort gode, stort i den utstrekning det tillater menneskene å finne et mål for sin troskap, sin hengivelse og sin handlekraft. Men friheten er ikke selv dette mål, bare *betingelsen* for at et sant og verdifullt mål kan bli funnet og etterstrebt. Evangeliet ble hilst med sånn glede nettopp fordi det er menneskets ulykke at det ikke alene, uten en åpenbaring, kan finne noe som helt tilfredsstillende og behersker hjertet. Jo høyere og tynnere den filosofiske luft som antikkens menneske pustet i ble, jo mere måtte de prøve å stille seg tilfreds med en stoisme som nok var morallære, men ikke noe evangelium, for den inneholdt ikke noe nytt budskap.

*

I forrige århundre forutsa kardinal Newman den eklektisisme som vi nå er inne i og hvis angrep på åpenbaringen består i å innlemme den som et verdifullt element i et omhyggelig avbalansert system av humanistiske verdier, på samme måte som en romersk keiser lot oppstille også en statue av Kristus i sitt store Pantheon for guder. Kanskje er dens plass blitt enda mindre enn Newman spådde, kanskje er den protestantiske lære blitt enda mere uttynnet og kanskje er antallet av folk som nøyer seg med å se på kristendommen som et budskap om en «all round goodwill» blitt enda større. Det er disse sistnevnte den nylig avdøde engelske monsignore Ronald Knox har gitt et så kraftig sjokk ved å oversette englenes sang i Betlehem: «*hominibus bonæ voluntatis*» med «Mennesker som er Guds venner». Han vil nemlig understreke at Det første bud virkelig er det første og ikke det annet i proklamasjonen om menneskets plikt.

*

Det er merkelig at moderne oppdragelse — slik den er lagt til rette av folk som mener at mennesketens fremtidshåp nettopp ligger i oppdragelsen — i den grad forsømmer vårt opphav og hele vår bakgrunn og lar det 20. århundres barn vokse opp med stadig mindre kjennskap til kristendommens

historie. Generasjonene etter reformasjonen hadde den tanke felles at Kirken var det nødvendige midtpunkt og at menneskene bare kunne gjøre Kristi vilje ved hjelp av den kirke han hadde grunnlagt som et levende samfunn. Det 16. århundres store stridsspørsmål var *hvor* denne kirke var å finne. Først senere kom det verste angrep: Kirkens egne skrifter ble revet den ut av hendene og brukt som et våpen mot den, — ikke som under reformasjonen hvor man søkte en ny oppfatning av kirkens vesen, men til å utvinne en etisk «Bjergpreken»-religion som gjorde Kirken til en overflødig overbygning.

Følgen er at moderne statsmenns begreper om religionsfrihet er så merkelig innholdslose og forflatet. Ser vi f. eks. på Amerika, så er amerikansk protestantisme i alminnelighet blitt til en slags menighetskristendom, en lokal forsamling av likesinnede troende som selv velger og innsetter den predikant de liker, en autoritet som kommer nedenfra. Dette er selvfølgelig helt i demokratets ånd, men de mørklegger det absolutte ved den religion de mener å tjene. Kort sagt, den moderne verden er full av menn og kvinner som naturlig nok ønsker religionens *trøst*, men ikke dens *bud om selvfornektelse*, mens disse to begreper helt fra begynnelsen nettopp ble fremhevet som uatskillelige og derfor lagt frem som en religiøs helhet for den forsmeikende menneskehet.

*

Men det kan ikke nektes at i vårt århundre, hvor folk er seg så bevisst både det politiske klima de lever i og den regjeringsform de har, blir den religiøse autoritet lettere misforstått og sett skjevt til enn tidligere. Før i tiden vokste jo folk opp med den tanke at de skulle leve sitt liv under et styre de ikke selv hadde valgt og formet, men som var et arvelig hierarki og i ly av dets makt skulle de leve og fylle sin, antagelig, nokså beskjedne plass.

Det er imidlertid den katolske Kirke som i dag må møte og bære hele byrden ved at protestanter og liberale er gått sammen om å mistenkeliggjøre og forkaste enhver form for læremyndighet, — læremyndigheten som jo nettopp er en så grunnleggende del av åpenbaringen. Den moderne verden er et nytt eksempel på hvor konstant faren for avsvemming og utvanning av Herrens lære er, og hvor naturlig det er at man fristes til å forkaste eller godta akkurat det som passer en. Og hva kan tydeligere bevise nødvendigheten av en institusjon som beskytter og overvåker utbredelsen av denne lære? Men det er nettopp Kirkens bevissthet om denne sin misjon som gjør den så mistenkelig i den moderne liberalismes øyne; for Kirken må kreve en privilegert stilling for det enestående verk den er kalt til å gjøre blant alle generasjoners mennesker.

Kanskje noen av de «etter-kristne» har stanset opp et øyeblikk i julen og tenkt over at de ved å feire minnet om Menneskevordelsen feiret noe som, enten ingenting er, eller er av en så oversanselig karakter at alt annet må revideres og omarrangeres i dets lys.

I.H.K.

UTLANDET

VATIKANET

Pave Pius XII om moralske problemer i forbindelse med gjenopplivningsforsøk.

I en tale til en gruppe spesialister i anestesi som ble mottatt i audiens før jul, svarte pave Pius XII på følgende spørsmål:

— Har man rett og endog plikt til å benytte de moderne apparater for kunstig respirasjon også når tilfellene synes å være håpløse?

— Har man rett og endog plikt til å fjerne disse apparater når tilstanden etter flere dagers forløp ikke er blitt bedre? Er sykesalvingens sakrament gyldig under slike omstendigheter?

— Kan man betrakte en pasient som død når de vitale funksjoner bare opprettholdes på kunstig vis?

I sitt svar på det første spørsmål understreket pave Pius XII at når det gjelder alvorlige sykdomstilfeller har enhver plikt og rett til å ta de nødvendige forholdsregler for å bevare livet og helsen. Dermed har legen rett — men ikke plikt — til å gripe inn når den syke har gitt sitt uttrykkelige eller stilltiende samtykke. Gjenopplivningsteknikken er følgelig i og for seg ikke umoralsk. Når det gjelder familiens plikt overfor en bevisstløs pasient, uttalte Paven:

«Hvis opplivningsforsøkene synes å bli en så stor påkjenning for de pårørende at man ikke med god samvittighet kan pålegge dem det, har de pårørende lov til å be legen avbryte forsøkene, og legen har lov til å imøtekomme dem. Dette er ikke å gjøre seg til herre over den sykes liv, heller ikke evtanasi.»

Paven behandlet så spørsmålet om man har rett eller endog plikt til å fjerne de moderne apparater for kunstig åndedrett førrenn blodsirkulasjonen er definitivt opphørt. Apparaten kan fjernes, sa Paven, selv om blodsirkulasjonen til det øyeblikk er blitt opprettet holdt ved hjelp av dem, og han tilføyet at det ikke er mulig å gi et klart svar på om sykesalvingens sakrament er gyldig med det samme den definitive stans inntreffer i blodsirkulasjonen, eller etterpå. Han minnet om Kirkens lære som sier at «sakramentene er for menneskene», dvs. for levende vesener, og sa at i alle tilfelle må alle midler forsøkes når det gjelder å bibringe et menneske nåden og den sakramentale hjelp, og at sakramentene kan utdeles betingelsesvis.

Til sist bekreftet pave Pius XII at det ikke hører inn under Kirkens kompetanse å si når døden inntreffer, da et svar på dette spørsmål ikke kan avledes av noe moralsk eller religiøst prinsipp. «Generelle betraktninger tillater en å tro at menneskelivet fortsetter like lenge som dets vitale funksjoner — til forskjell fra organenes enklere liv — gir seg til kjenne, enten

spontant eller ved hjelp av kunstige midler. Et ikke ubetydelig antall av slike tilfeller er så tvilsomme at noen sikker avgjørelse ikke er mulig, og de må da behandles etter beste skjønn.

Internasjonalt religionspedagogisk år.

Et såkalt internasjonalt religionspedagogisk år (fra 20. oktober 1957 til 20. juni 1958), ble sist høst åpnet i Bruxelles i nærvær av representanter fra 25 land.

Initiativet til dette kommer fra *Lumen Vitae*, det kjente internasjonale sentrum for religions oppdragelse som holder til i Bruxelles. Det religionspedagogiske år er en fortsettelse og utvidelse av det arbeide som ble påbegynt under den internasjonale sesjon i Antwerpen i 1956, med temaet: Religionsundervisning for vår tid. Formålet er å gi en grundig religionspedagogisk utdannelse til dem som ønsker det, prester, ordenssøstre og legfolk. Det foregår ved hjelp av kurser og foredrag, pedagogiske seminarier o.l. Staben av professorer og lærere er like internasjonal som den forsamling av elever som søker til sentret, vi merker oss særlig at vårt naboland Sverige er representert, videre England, Tyskland, Østerrike, Frankrike, Spania, Nederland, Italia, Japan, Luxembourg, Filippinene, Portugal, og selvsagt Belgia.

Under åpningsseremonien siste høst ga direktøren for sentret, pater Delcuve, en oversikt over *Lumen Vitae*'s historie. Det ble grunnlagt i Leuven i 1935 av en gruppe teologer fra ti forskjellige land, med det formål å fremme religionsundervisningen rundt om i verden, fra barndommen og opp i voksen alder. Sentret begynte med å opprette et bibliotek og en internasjonal informasjonstjeneste på det religionspedagogiske område. Denne er nå utvidet med en avdeling for religionspsykologi og religions sosiologi. I 1946 ble sentret flyttet til Bruxelles, og tidsskriftet *Lumen Vitae* utkom med sitt første nummer. Senere er det utgitt flere håndbøker for religionsundervisning, og kortere og lengere kurser har vært holdt til stadighet. Sist men ikke minst er der i løpet av de siste år opprettet sentrer eller filialer i en rekke land, og vi minner igjen om det norske sentrum som består av en god del verdifulle og helt moderne religionspedagogiske bøker i Akersveien 5 i Oslo, i samme lokale som Katolsk Bok- og Bladsentral.

DE FORENTE STATER

Katolikkene har rett, skriver professor Will Herberg.

I det amerikanske tidsskrift «America» for 16. november i fjor, skriver den kjente jødiske professor ved Drew Universitetet, dr. Will Herberg, at «rettferdigheten er på deres (katolikkenes) side som krever offentlig støtte for de konfesjonelle skoler». «America» skriver i en lederartikkel at denne uttalelse vil få meget betydelige følger.

Professor Herberg mener likevel at tiden ikke er inne enda til å få realisert en slik støtte. Og bladet på sin side understreker at de ledende katolikker selv gjentagne ganger har frarådet å

sette i gang en kampanje for å få satt igjennom kravet om støtte til skolene. Men samtidig minner bladet i en annen artikkel om at de skattepliktige amerikanere for tiden betaler ni og en halv milliarder dollar til undervisning av omkring 32 millioner, 700 000 barn. Hvis de skattepliktige også skulle betale undervisningen for de fem millioner barn som går på katolske skoler, ville de måtte betale en milliard, tre millioner dollar mer.

En «vitenskapelig» kardinal?

Ryktet er i omløp i anledning av det konsistorium som om ikke lenge skal finne sted i Roma, og det amerikanske tidsskrift «Time» skriver at det er nesten sikkert at Paven kommer til å utnevne en ny «vitenskapelig» kardinal. Dermed vil det — mener man — bli en samordning av den virksomhet som drives av vitenskapsmennene innen Kirken, og den nye kardinal antas også å skulle representere Vatikanet på vitenskapelige kongresser.

Det er sannsynlig at valget faller på en jesuitt, nærmere bestemt den nåværende leder av Vatikanets observatorium, den australske pater Daniel O'Connell. (Han besøkte for øvrig Oslo som delegert ved den geofysiske kongress i 1948.)

FRANKRIKE

Pariserstudenter i bønn på Montmartre.

Den 18. desember om aftenen samlet 18 000 studenter seg foran Notre Dame-katedralen i Paris for å foreta den nå tradisjonelle vandring til Sacré-Coeur-kirken på Montmartre.

Etter først å ha sunget *Salve Regina*, dro de av gårde gruppevis mens de ba rosenkransen og andre bønner, og meditererte over det oppgitte emne: Gud og menneskene. De gjorde kortere opphold for å be foran Operaen, ved Hallene og på stasjonen for østgående tog.

De stanset alle foran Sacré-Coeur hvorfra hele byen Paris ble velsignet. Deretter deltok de i messen, men den svære basilika var likevel for liten til å romme alle, en hel del måtte delta i messen i St. Peter, en nærliggende kirke. Det var regn og kjølig hele natten.

Betydningsfulle 100-årsdager i 1958:

● I år blir det 100 år siden åpenbaringene i Lourdes fant sted. Bernadette kommer derfor til å spille en viktig rolle, og det blir organisert enda mange flere reiser til Lourdes enn vanlig. «Lourdes-året» blir åpnet den 11. februar. Like etter vil den nye underjordiske basilika bli vigslat.

● Det er også 100 år i år siden Charles de Foucauld ble født. I den anledning blir det pilegrimsferder til Jerusalem og Roma fra mange land, og det blir ordnet med en tids opphold på de steder i ørkenen i Nord-Afrika hvor helgenen levde, i Beni-Abbes og Tamanrasset. På fransk kommer det ut en antologi av pater de Foucaulds mest betydningsfulle skrifter.

● Til neste år blir det 100 år siden sognepresten av Ars, Jean Vianney, døde, han som er blitt presentert også i Norge gjennom boken «Underet i de tomme hender» av den franske forfatteren Bernanos.

INDIA

Den nye jesuitterprovins.

Som før meddelt i denne spalte ble det på jesuittenes generalmøte i Roma siste høst besluttet å opprette en provins som omfatter India og Øst-Asia. Det er nå utnevnt en leder for provinsen, den kjente jesuittpater Jerome G. D'Souza, som hittil har vært rektor for Det hellige hjerte-collegium i Shembanur, India.

D'Souza er dessuten nå for fjerde gang valgt med i den indiske delegasjon til FN's generalforsamling, og han var også medlem av den grunnlovgivende forsamling som trakk opp linjene for Indias nåværende konstitusjon.

ITALIA

Etter jesuittenes generalkongregasjon.

Jesuittenes hovedforsamling i Roma ble avsluttet den 11. november i fjor. Den hadde da vart i 66 dager med 67 plenums møter og 363 kommisjonsmøter. Den elektriske stemmegiver ble benyttet over 500 ganger. Dokumenter på tilsammen 1500 sider skrevet på latin ble utdelt og studert.

Generalen er fremdeles den øverste og eneste sjef. Generalsekretæren vil bli assistert av en eller to undersekretærer. Kongregasjonen fastholder de daglige muntlige bønner for alle jesuitter. Det skal forfattes et mer fullstendig breviar for selskapets åndelige øvelser enn det som har vært i bruk hittil. Under møtet i Roma ble det også fremholdt at det blir nødvendig med flere patres som spesialiserer seg på religiøse og profane vitenskapelige områder. Videre kom det forslag om interprovinsiale hus særlig tilpasset kravene for det internasjonale samarbeide.

Spesialnummer om kirkekunst.

Tidsskriftet «Fede e Arte» (Tro og kunst), som utgis i Roma av Den pavelege kommisjon for kirkekunst, har sendt ut et særnummer som på en oversiktlig måte viser Den katolske kirkes forhold til kirkekunsten helt fra Gregor den stores tid til i dag. Materialet til det rikholdige nummer er samlet av kardinal Costantini.

Viktig møte om full sysselsetting.

I november 1957 deltok representanter for flere kristne konfesjoner i et møte om full sysselsetting som ble holdt i Palermo på Sicilia. Møtet kom i stand etter tilskynnelse fra Danilo Dolci, — en pionerskikkelse i den sosiale aksjon for arbeidsløse i Sør-Italia.

I den anledning sendte abbé Pierre et budskap til møtedeltagerne hvor han bl. a. sier: «Hvordan er det mulig at så mange mennesker ikke får de nødvendige midler til å få oppfylt sitt ønske om å leve som verdige mennesker, virkeliggjøre sin bestemmelse som Guds barn, — i en tid hvor vitenskap og teknikk florerer, men enorme muligheter forsømmes når det gjelder universets virkelige fremgang?»

Pastor Tullio Vinay, leder for det protestantiske samfunn Agápe, erklærte i det han henvendte seg til sosialøkonomer, skribenter og politikere som fra hele Italia var kommet til møtet: «Savnet av arbeid og det daglige brød i mange land tar fra ofrene muligheten

av å føle seg som mennesker og kunne følge det de er kalt til... Det er ikke bare økonomiske, sosiale og politiske grunner som bør forplikte oss til å gå løs på problemet med full sysselsetting, men også — og kanskje enda mer — den kristne samhörighet og neste-kjærighet som Kristus har kalt oss til».

Vinay redegjorde til slutt for resultatene av sammenkomsten, og sa: «Det arbeid som her er utført vil kunne være til stor nytte for myndighetene, hvis de virkelig har til hensikt å finne en effektiv løsning på det meget alvorlige problem som Sør-Italia representerer».

Noen dager senere talte forfatteren Carlo Levi, som bl. a. har skrevet den berømte roman «Kristus stanset ved Eboli», i det store teatret i Palermo, og kom med kraftige oppfordringer til folket og den italienske regjering om å bekjempe nødtilstanden i Sør-Italia.

MEXICO

Biskopene lanserer hjelpeaksjon for indianerne.

De mexikanske biskoper har vært samlet til sin årlige konferanse, og har sendt ut en erklæring hovedsakelig viet indianernes sosiale stilling i landet. Det heter i dokumentet at de fem millioner indianere som bor i Mexico, befinner seg i en sørgelig tilstand... preget av den største fattigdom, av et meget mangelfullt religiøst og moralsk liv, og elendige hygieniske forhold.

De indianske befolkningsgrupper bor meget isolert på grunn av landets dårlige kommunikasjoner og de mange vidt forskjellige dialekter, og disse tilstander har fortsatt uforandret fra flere hundre år tilbake, noe som må medføre alvorlige følger for hele nasjonen, skriver biskopene. De oppfordrer alle mexikanske katolikker til å slutte opp om følgende plan:

1. Sørge for undervisning i religion.
2. Opprette en felles folkeskoleundervisning.
3. Tilstrekkelige lønninger til alle arbeidere.
4. Bedre hygieniske tilstander, særlig i hjemmene.
5. Oppmuntre sparsommelighet.
6. Sette i gang en kampanje mot alkoholisme.
7. En utvidelse av vei- og jernbanenettet så de indianske samfunn kan inkorporeres i det nasjonale liv.
8. Få alle de organisasjoner som alt arbeider med slike saker til å slutte opp om dette program.

POLEN

«Fred blant slaver».

Kardinal Wyszynski som sendte et radiobudskap til det polske folk julen 1956, fikk ikke gjøre det samme sist jul. Men han talte til en tettpakket forsamling under midnattsmessen i Warszawa, og et skriftlig budskap fra ham er blitt trykket i «Tygodnik Powszechny». Det foreligger ikke noe fullstendig referat av hans julenattspredken, men han synes å ha tatt sterkere i enn noen gang før siden han ble fri i oktober 1956. Han kom bl. a. med refleksjoner i anledning av følgende spørsmål: «Hvilken betydning har en konstitusjonell forandring hvis ikke menneskene får nytte godt av en rettfærdig og human samfunnsordning?» Han talte om lengselen etter frihet, og sammenlignet verdens skjebne i dag med forholdene under de romerske forfølgelser i de første århundrer. Befrielsen må nå som dengang komme «ved et Barns ord, for Barnet har intet felles med de nåværende herrers pantheon». Folkene er trette av store ord og taler som sier så lite sammenlignet med Barnets stemme. En del folk har forsøkt å snu om på Polens skjebne, men de har erstattet rettfærdigheten med urettferdighet, og godhet med hat. Folket venter fremdeles på å få føle trygghet, frihet og orden, det er dette de lengter etter. De ønsker fred, ikke en fred for slaver, men for Guds frie barn. — Kardinalen talte videre om de ufrie folks fryktelige fred, en fred blant slaver, og sa at den dag vil komme da vi skal glede oss og være lykkelige. «Vi venter en Frelser, slik som våre forfedre».

I det budskap som ble trykt i «Tygodnik Powszechny», ga kardinalen uttrykk for sin overbevisning om at Kirken ikke vil overgi seg, men vinne over de kommende prøvelser med all deres ondskap og uorden. «Den polske nasjon tror på Kirken. Den har tillit til Kirkens ledere, og går fremover på den vei som Kirken har vist med en fast overbevisning om at den veien fører til seier. Kirken mister ikke motet fordi om der gjøres feilgrep. Den kaller på oss for at vi stadig skal forsøke å fornye jordens åsyn, begynne på ny etter hvert nederlag, og overalt utbre prinsippene om rettfærdighet, barmhjertighet og fred. Kirken kaller på oss, at vi må bekjempe våre egne nasjonale feil, endog når de sitter dypt forankret i vår sjel. Den oppmuntret oss til å arbeide for alle de verdier som kan forandre Polens ansikt, og til å leve og virke i fred og kjærighet».

BERGEN

Våre bekjente Schlieren Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

STORBRITANNIA

Radio — film — fjernsyn.

Den skotske kirke beskyldte nylig BBC for å gi større plass for Den katolske kirke enn for andre konfesjoner i sine religiøse program. I slutten av november i fjor svarte BBC på dette i en sending både i Skottland og i London, og fremholdt at det ikke lå noe til grunn for beskyldningen.

De katolske biskoper i Storbritannia har i overensstemmelse med de pavelige direktiver i encyklikaen *Miranda Probus*, besluttet å opprette et nasjonalt katolsk filmsentrum. Det blir ridderne av St. Colombus som skal lede det. Hittil har det vært et katolsk institutt for film, men det skal nå opphøre, da dets drivende kraft, pater Burke, har trukket seg tilbake.

Pater Burke er blitt en meget kjent skikkelse i filmens verden, hvor han har gjort en betydningsfull innsats i alle årene etter siste krig. Han var bl. a. fast filmkritiker i tidsskriftet «The Tablet» i London, og har vært å se på de store filmfestivaler rundt om i verden

i de senere år. Han var også medlem av juryen for Det internasjonale katolske filmkontor.

I fjor vakte han en viss oppmerksomhet ved sine kommentarer til den om diskuterte amerikanske film *Baby Doll*. Hans bedømmelse gikk på flere punkter imot kardinal Spellmanns, erkebiskopen av New York.

Formannen i Storbritannias uavhengige fjernsyn, Sir Kenneth Clark, har sluttet i sin stilling, og er blitt etterfulgt av en katolikk, Sir Ivone Kirkpatrick. Han er blitt høytidelig innsatt av ministeren for samferdselsdepartementet for et tidsrom av fem år. Det er en meget viktig stilling, da det uavhengige britiske fjernsyns programmer har et langt større publikum enn BBC.

dommen som lokkes for at den kommunistiske og gudløse oppdragelse kan påbegynnes igjen. Men hvis de reiser tilbake, forekommer det også innesperning i fengsler eller deportasjon.

Ofta er det foreldrene som blir tvunget til å skrive til sine barn at de skal komme hjem igjen. Men enkelte har greid å la det skinne igjennom at de er blitt tvunget til å skrive brevene, og at de som oppholder seg i utlandet ikke bør vende tilbake til Ungarn.

I den aller siste tid har de kommunistiske myndigheter øvet press på geistlige personer i betydningsfulle stillinger for å få dem til å skrive til geistlige autoriteter i vesteuropeiske land at ungarsk ungdom bør reise tilbake til sitt land.

Det er vel verdt å merke seg at slike skrivelser — hvis de er autentiske — er satt sammen under alvorlig press, og for at enda alvorligere forholdsregler mot kristendommen i Ungarn skal kunne unngås. Appeller av denne sort kan følgelig ikke betraktes som uttrykk for de angjeldende geistlige personers frie vilje.

UNGARN

Kommunistmanøver blant unge flyktninger.

Kommunistregimet i Ungarn forsøker med alle mulige midler å få flyktningene til å vende tilbake. Særlig er det ung-

<i>Molde-firmaer</i>		STORGATENS KOLONIAL A/S Molde
O. WIIG Farvehandel Tapeter Molde — Telefon 127	J. ORTEN & CO. Aut. Installatør — Radio Tlf. 475	 Tlf. 461.
ROY GJØRTZ Rørleggermester Tlf. 683 — 1083	BOLSØY MEIERI A/L Molde Tlf. 183 — 191 — 751	JAKOB JAKOBSEN Kjøkkenutstyr - Jernvarer

DRAMMEN

OLJE- & VARMEANLEGG Odmund Larsen Autorisert rørleggerforretning Albumsgt. 5, Drammen Høytrykksveising med elektrisk og autogen	GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 4184 DRAMMEN
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	<i>Drammens malerforretning</i> Tlf. 3916 — 3332 Inneh. Asbjørn Gundersen
HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy	$\frac{1}{2}$ Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer

Vennligst se notis
om kontingent
foran i bladet!

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

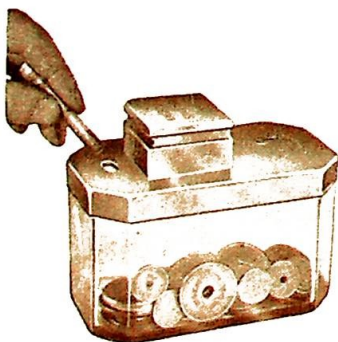
Telefon 33 77 34

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

OSLO

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Det fornemme
porselen
i flortynn
utførelse

FORM 2000

fra

Raen & Høls

Merket som garanterer
kvaliteten.

Bli samlekunde!

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25

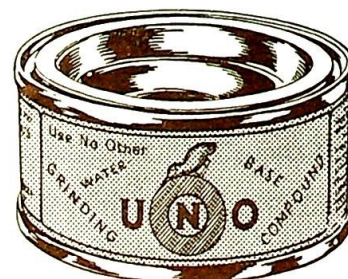
RADIO

Godt utvalg

i apparater og rør

H. GUSTAFSON A/S

Akersveien 19 Tlf. 42 50 17

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler